

Aristotelova etika

Aristotel je podelio načine života na tri grupe. **Stvaralački**, odnosno poetički način - onaj u kome stvaramo i trošimo da bismo održali svoju egzistenciju. Drugi način života je **život u zajednici** - što je praktički oblik života, a treći način življenja je **teorijski**, gde se iskazuje želja za saznanjem koje nam ničemu ne koristi. Svaki od ova tri načina života podrazumeva neka znanja koja su nam važna za taj segment. Za praktični život veoma važne su discipline kao što su etika, ekonomija i politika. Etika je po Aristotelu značajna disciplina za uređivanje našeg života jer nam ukazuje šta je dobro, a šta nije. Etika se bavi delanjem, koje u zajednici može da se proceni kao dobro ili zlo u odnosu na druge i na samog sebe. **Nikomahova etika**, **Eudemova etika** i **Velika etika** su glavni Aristotelovi spisi vezani za problematiku etike.

Pitanje dobra - Aristotel je smatrao da postoje razna dobra. Postavlja se pitanje da li postoji najviše dobro, dobro samo za sebe, koje ne služi ničemu drugome već samo sebi. Aristotel je smatrao da je dobro kome težimo zbog njega samog, sreća. To je eudemonistička etika (etika sreće). Možemo da budemo srećni ako sve činimo ispravno - Aristotelovo shvatanje vrline. Vrlina nije data, već mora da se uči. Vrlina je odabiralačka naklonost volje, nas koji smo određeni razumom. Vrlina je sredina između dveju krajnosti - preteranosti i manjkavosti. Zato je, po Aristotelu, vrlina izbor, odabir. Vrlina je pitanje slobodne volje jer u suprotnom ne možemo da pričamo o moralu i moralnom činu. Moral je takođe povezan sa razumom, razumna bića mogu da biraju i tu se može govoriti o vrlini. Preteranost i manjkavost su poroci, a vrlina je sredina između krajnosti (npr. hrabrost je sredina između nekakve lude smelosti i kukavičluka), ali nije osrednjost, već je u vrednosnom smislu vrlina na vrhu. Pored **etičkih (voljnih)** vrlina postoje i **umne (dijanoetičke)** vrline. To su vrline naše duše, one koje se odnose na naš duh i intelekt. U Nikomahovoj etici se pominju vrline: tehne (tehnika, umešnost), episteme (znanje onoga što je nužno, što može da se dokaže, što se ne menja - to su zakoni prirode), fronesis (praktična mudrost, sposobnost procenjivanja, znanje onoga što se menja), nus i sofia (sposobnosti otkrivanje prvih principa i načela). Nus u kombinaciji sa episteme predstavlja samu sofiju, odnosno sposobnost uočavanja prvih načela i principa koje mi srećemo u čitavom delovanju prirode. Aristotelova etika je teleološki uređena jer je usmerena ka određenom cilju, ka sreći.